

اداره مرکزی :

آنقره ده ، استانبول جاده سنده آنقره
معارف امینلکی یاننده کی دائرة

استانبول بورسی :

استانبولده ، آنقره جاده سنده ۸۷ نومروده
دائرة مخصوصه

حیات

میانہ دانشنامہ ... دنیاہ دہا ہرور حیات قاتلم ...

نچہ -

نسخہ سی ہربرده ۱۵ غروشدہ

سنہ لکی پوستہ ایله ۷,۵ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۵ دولار)

ابونہ اعلان ایشلری ایچین استانبول بورسونہ
مراجعت ایدیلیر .

یازی ایشلرئیک مرجعی آنقره مرکزدر .

صافی : ۷۷

آنقره ، ۱۷ مایس ، ۱۹۲۸

۳ نجی جلد

مصاحبہ

لسانی، موضوعی و عینی کلیور؟

فلسفہ مسئلہ لرینہ تماس ایله یین مقاله لرک
لسانی نہیہ بوقادار آغیر ، بوقادار آغدالی
اولویور؟ .. برچوق دفعه بوسؤال قارشیسندہ قالدہم .
کچندہ « اقدام » ده احمد هاشم بک افندی ده
عینی مسئلہ دن بحث ایله یور ، فلسفی مقاله لرہ
هیچ بر ادبی چشنی ویریلدیکندن شکایت
ایله یوردی . هیچ شبهه یوق که فلسفہ مسائلنه
دائر یازیلان مقاله لری قارئلرایچین جاذب حاله
صوقق لازمدر . آنجیق بوقامانع یالکزلسانمیدر؟
بعضیرینہ کوره اک مهم انکل ، اصطلاحلر
اولویور . مأنوس اولمایان اصطلاحلرک قوللا .
نیلماسی ، بالخاصه مختلف محررلرک عینی
معنایی باشقا باشقا کلمه لرہ افاده ایله ملری بونوع
یازیلرک وضوحنی اخلاص ایدیور . اصطلاحلرک
ممکن مرتبه افاده ایلدکلری معنایی قولایچه
اکلاتدیر ایله جک مأنوس کلمه لر اولماسی البته
چوق لازمدر . فقط بومقاله لری قورو بر حاله
حاله صوقان و ذوقله اوقونماسنی منع ایله یین سبب
یالکز بو دکلد . علاقہ کزی جلب ایله یین بر
موضوع حقندہ بر نقطه نظر اورتایه قویان
مقاله یی البته برقاج مأنوس اولمایان کلمه یوزندن
اوقومقدن واز کچمزسکز .

واقعا برچوق فلسفی مسئلہ لر ادبی برچشنی
ایله ، کوزل بر اسلوبه تحلیل اولونورسه چوق
قوتلی ، چوق جاذب اولور . بوکا شبهه یوق ...
آنجیق بزده بوطر زده فلسفی یازی یازمق چوق
کوچدر . بویله بریازی یازا بیلیمک ایچین یالکز

یازانلرک اسلوبنی ادبیلشدیرر . صوک زمان
ادبیاتنک بونوع محصولی اولمادینی ایچندرکه بزده
فلسفہ ایله مشغول اولانلر ادبی کولتوره لزوم
کورمه یورلر .

بوهم فلسفی اسلوبک ادبی چشنی آلاماماسنه ،
همده بونوع یازیلرک قورو قالماسنه سبب اولویور .
غرب ادبیاتنک چشید چشید نمونه لری اک ای
بر لسانله تورکجه ترجه ایدیلده دجکه ، لسانزده
انسانلغک ایچنده چیرپندینی اوقادار متنوع
حسلرله ، آرزولرله ، شعورک آلتندہ یاشایان
تمایلرله بزى تماس ایتدیرن صنعت اثرلری
چوغلما دجقه فلسفہ مقاله لرینک اسلوب اعتباریله
قورو و طائمز اولارق دوام ایتمه سی مقدردر .
فقط نچہ فلسفی مقاله لری بزده صوغوق

کوستهرن حقیقی سبب « لسان » دکلد .
حد ذاتندہ بومقاله لرک موضوعلری بزى اوقادار
علاقه دار ایتمه یور . چونکه هنوز چوق عمومی
چوق کلی مسئلہ لر اوزرنده دوشونمک احتیاجنی
دویمش دکلز . اوتہ دنبری تدریس و تربیه
طرزیمز بونوع مسئلہ لر حقندہ دوشوندیرمکه
مساعد اوله جق بریول تعقیب ایتمه مشدر .
« حیات » ده شکیب بک ترقی مفهومک منشأ
وتکاملنی یازیور . قاج کیشی بونکله علاقہ دار
اولدیغنی ظن ایدر سیکز ؟ نه یالان سویله ییم ،
بعضاً آرقداشمک بویازی لرینہ عادتاً آجیورم .
چونکه هنوز بزم قافامزده بویله بر مسئلہ نک
یری یوقدر . اکر بزده مختلف دورلرک ، مختلف

ای براسلوب کفایت ایتمز ، اوفلسفہ موضوعیله
ادبیاتمز آراسندہ تماس نقطه لری بولمق ، باشقا
بر تعبیرله ادبی اثرلر دن بعض پارچالر استعاره ایله مک
لازمدر . آنجیق اوقوت سیستہ ملی ، منسجم
فکر منظومه سی دیمک اولان فلسفی یازی حسه
ونخیله یده مؤثر اولور ، وچوق جاذب بر شکل
آلیر . حالبوکه یئکی ادبی اثرلر ده بویوله استفاده
ایدیله جک پارچالر چوق آزدر . صوک زمانلر ده
یازیلان ادبی اثرلرک جوغنی انسانلغک عمومی
حسلرینہ ، صمیمی بر طرزده حیات تماس ایله مدیکی
ایچین فلسفی مسئلہ لری تحلیل ایله یینلر اونلر دن
استعاره ایله یه جک هیچ برشی بولامایورلر .
دیگر مملکتلر ده برچوق فیلسوفلر عینی زمانده
ادیب اولدقلری کبی برچوق ادیبلر ده عینی
زمانده فیلسوفلرلر .

ادیب ایله فیلسوفک هر ایکسی ده برچوق
دفعه موضوعه تماس ایله لرلر ، برینک حس
ایتدیرمک ایسته دیکی شیئی دیکری منسجم فکرلرله
تحلیل ایدر . اسکی ادبیاتمز شیمدیکندن ده
فضله فلسفی مسئلہ لر تماس ایدر دهی . « مقبره »
برچوق مابعد الطبیعی مسئلہ لری دوشوندیرر ،
« خوابنامه ویسی » بیله پک اعلا اجتماعی « حیات » ک
روشی اوزرنده دوشوندیرمکه ، نهایت نیکیینلک -
بدینلک فلسفہ سنده قرار قیلا بیله جک فلسفی
محاکمه لر تولیدینه مساعددر . اسکی شاعرلر ده
« پانتئیزم » فکرنی الهام ایله یین برچوق مصراعرلر
بولور سیکز . بویله بر تماس فلسفی یازی

نورک ملتنک نجیب مسافری هشتتلی افغانه قرالی و قرالیمه حضرتتلی

افغانستان

[قارداسه افغانستانك اصيل تاجدارلري قرال و قراچي حضرتلري بوكونلرده نوركيه كلدهك دك قېمېني مسافرلر مزارانه كېره بېلرر ،
تجموعه مېر بو مناسبتلر رسمي علامه سېني (افغانستان) ه تخصيص اېره كې شتمېني مسافر همكارلره پايه خوسه آمېدي اېره وقارداسه افغانه ملتې
مېنډره نورك كېمېلكك اك صميمي نمېنېلرېني تكرار اېره]

پونډن سوكره ، افغانستان اېچون يكي بردوره
اسارت باشلار: صره سېله ، سلجوقيلرك ، خوارزميلرك ،
آل جنكيزك وصوويلرك تابي بولان افغانستان اون
سكزنچي عصر ك مېدانده ، بوسارت زنجيرېني آنچق
قېره بېلېدي . بوده (امير اويس) نامنده كي
ذاتك بوتون ملتې آياقلانديران همېله اولدي .
افغانستان بر مستقل دوات اولهرق
اك توكېه طانيان نوركيه در . (۱۷۵۰) .
پواننده ، نادرشاهك اوردوسنډن پېشمېش
(احمد خان آبدالي) اسمنده بر عسكر
افغانستانك استقلالې اعلان و (قندهار)
شېرېني پانخت اخاذ اېغندي . سلاله سې
بر مدت اجراي حكومت اېندي . لېكن
اون سكزنچي عصر ك صوكلرنده و آبداليلرك
صوكلجېسي اولان (شاه شجاع) زماننده
خاندان اعضاسني برې برېنه دوشورډن
منازعه لرون استفاده اېدن انكليز لړ افغانستان
استيلا اېتدېلر ، (۱۸۶۰) .
شاه شجاع مستوايلرله برلكدي .
انكليز لرك وصاتي آلتنده تاج و تختي محافظه
اېندي . بو حواله ، افغانيلر اوزون مدت تحمل
اېده مديلر . ظهور اېدن براختلال شاه شجاعك
قتلې و انكليز لرك مملكتنډن طردې ايله
نتيجه لېدي .

پوني متعاقب افغان تخته (امير دوست
محمد خان) جالس اولدي . بو حكمدار بېكړي
بر پيل اجراي سلطنت ايدرك ، بومدت
ظرفنده انكليز لړله بر معاهده عقد اېندي .
بو معاهده ده ، خارجي مناسباتده انكلتره ك
نوسطې بېمه حال جاري اولق شرطيله افغانستان
مستقل بردوات اولهرق طانيانوردې .
دوست محمد خانك خلقي (شېر علي خان)
زماننده انكلتره بو معاهده احكامني فسخ
اېندي و اونك اوغلي (امير يعقوب) زماننده
افغانستان بوسوتون انكلتره حكمنه كېردې .
بر قاچ سنه سوكره بر عصيان دها
وقوعبولدي . امير دوست محمد خانك طورون
(امير عبدالرحمن خان) بر خېلي مجادله
نتيجه سنده كندېني انكليز لړه افغان حكمداري
اولهرق طانندي .
امير عبدالرحمن خاني ، (امير حبيباه) خان
استخلاف اېندي . بو ذات ، اسرار انكليز بر صورتده
(جلال آباد) ده قتل اېدينلېه برېنه شېمديكي قرال
(اماناه) خان كچدي .

پاشادي . او تېجي عصر ك صوكلرېه دوغروسامانيلردن
(آلب تكين) بغداد خليفه سنه فارسي عصيان ايله
اعلان استقلال اېندي . بونك خلقي سلطان
(محمود غزنوي) استيلاډن خراب اولان مملكتي

قرال آمانه الله خان حضرتلري

يكي باشدن اعمارده چاليشدي . زماننده (غزنه) مهم بر مركز
عرفاندي شرقك هر طرفنډن بورانه تحصيل علومه كليورلردې .
اصلاً تورك اولان غزنوي لړ خانداني اوزون
ومشتمع بردوره سلطنتنډن سوكره منقرض اولنجه ،
(شاه عابدين غوري) يكي برخاندان تاسيس اېندي
اېسه ده بوده جوق سورمه دي .

افغانيلر ديرلركه « افغانستان » شېرېنك بشيكيډر .
بو ادعاك نه درجه لرده دوغرو اولدېني بېلمه يز .
آنچق بر حقيقت واركه بوملكك اوكاسكي زمانلردنېري
دنيا بوللرېنك نقطه التصاق وتلاقيسي اولكدر .
شرقنډن غربيه كاه آقېن اېدن ، كاه هجرت
اېدن ملنلر ، جنك متاعلرېني ايران و تورانه
ويا بو توكه لرك محصولات ارضيه وصنا .
عيه سني اقصاي شرقه طاشيان كروانلر ،
بوداغلق اراضي آرمسندن كندېلرېنه بول
آچشلردر .

عصر لرحه ، افغان ديارې ، جنېن بر
تحصنكاه اولق اعتباريله اقوامك نظر احتراسني
جلب اېتمش ، مختلف آقېن اوردولري بوراسني
يد تصرفلرېنه كچيرمك اېچون اوزون اوزون
چارپېشمشلردر . اسكندر كي غربنډن ،
جنكيز كي شمالډن فتوحاته قوشان سردارلر
اول امرده « كابل » ، « غزنه » و « قندهار »
كې مهم سوق الجېش نقطه لرېني طومغه سې
ايدرلردې .

ديني و مدني جريانلركده تلاقيكاهي
افغانستاندي . « زردشت » ك مذهبي « بلخ » ده
دوغدي . هندستانك جنوبنډن نېعان اېدن
« بودا » مذهبي يونان اساطيرې وصنعتيله
« باميان » ده قارشيلاشدي . چين و موغول
فكر ياتي هنده قادار نفوذ اېده بېلمك اېچون
افغاننډن كچدي . عصر لرحه سوكره ،
اسلام ديني ده تا ، هندستانده « لاهور »
شېري اوزرېنه بو عيني بولي تعقيباً اېندي
و هند شبه جزيره سنه اورادن پايېلدي .
افغانستانك بوتون ماضيده كي تاريخي ،
بوملككك جوغرافي وضعيتيله علاقه داردر .
بويه ايران ، چين ، توركستان و هندستانك
آره برنده كاش بر مملكتي ، تا اسكندر
كېردن نادرشاهه قادار هندك افسانوي
ثروتلرېني آله كچيرمك احتراسيله قاورولان
جهانكېر لړلرلته حكملري آلتنه آله جفلردې .
في الحقيقه هرېري بېكديكرېني استخلاقاً بو
حوالي به حاكم اولدېلر .

سكزنچي عصر ك ابتدارنډه خلفاي امويه ډن
عبدالمك ابن مروان ايله وزيرې حجاج ، اووقته
قادار (مازده نېزم) و (بوديزم) ك تاثيرلري آلتنده
بولان افغانيلرله اسلام ديني قبول ابتديرمشملر و بو
توكه كې عرب حاكمتي آلتنه قوموشلردې . اېكي
عصرنډن زياته افغانستان عربلرك حكمتي آلتنده

آك اول اوزاتان ، اونك فياض كوشني آك اول سلاملايان حكومت رؤساي مياننده در . اكر يا كيليسورسم ، ايلك مخدنت معاهده سني ، توركيه بويوك ملت مجلسي حكومتي افغانستانله عقد ايتمشدر . اماناه خان (۱۹۱۹) دن (۱۹۲۳) . قادار ، درت سنه طرفنده ، دولته حريتي اعاده واوكا دنيا موازنه سنده بربر تايمين ايتك قدرتي كوسترمشدر .

بوندن باشقه ، حارث استقلال اولان اوردونك تنسيق واصلاحي ، ماليه نك تنظيمي ، معارفك نشر وتعميمي ، ونهايت بويوك غازيمرك اثريي تعقيباً بر طاقم كهته عنعنهلرك فكرلردن سوكونله سي وبوصورتله افغانستانك مدني ملكر جامعه سنه ادخالي مشاراليهك كمال عزم ايله تطبيق ايلديكي پروگرام داخلنده در .

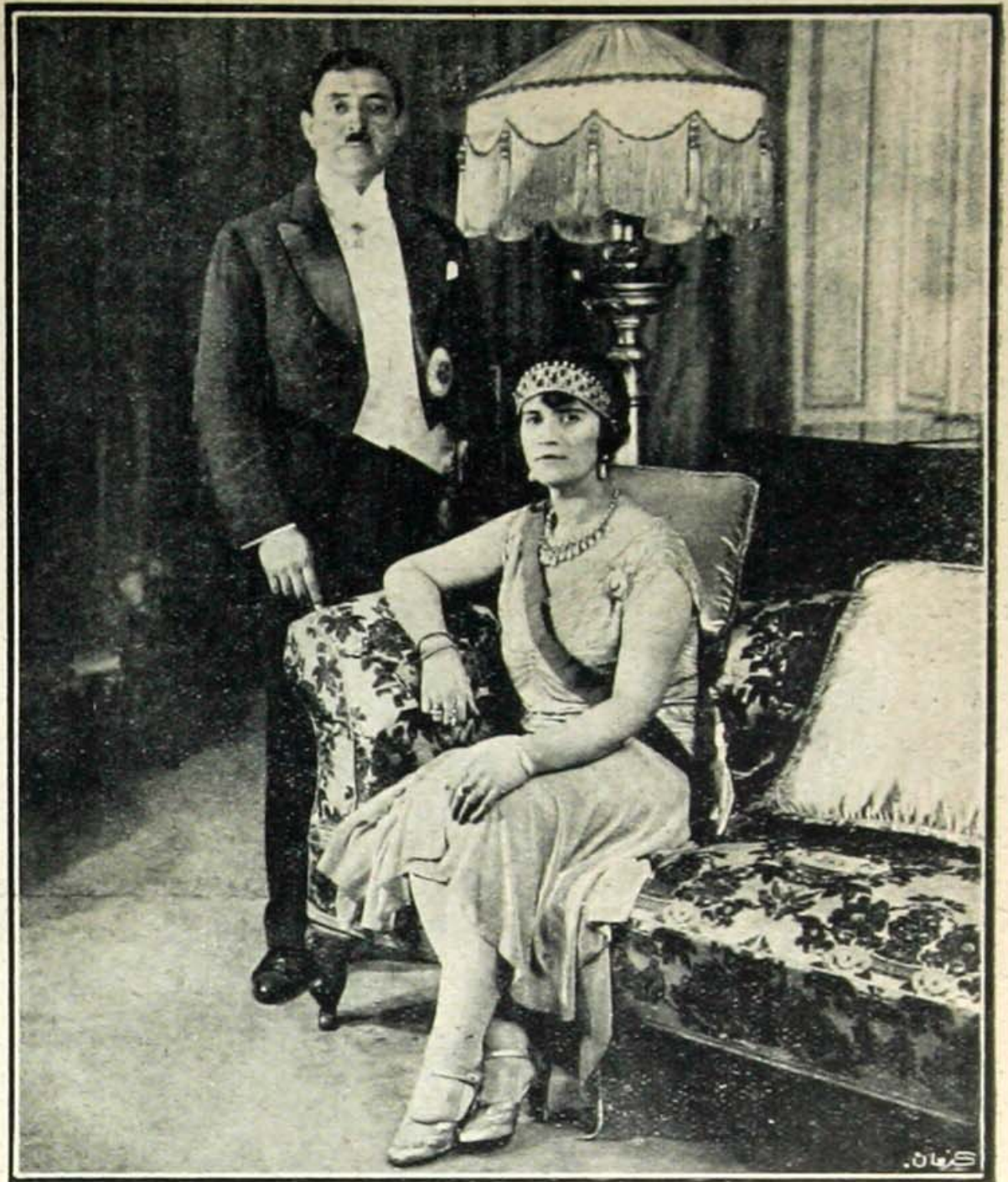
بوكون افغانستانده معارف كوندن كونه ترقى ايتكده در . ابتدائي تحصيل مجبوري اولوب كويلرك قسم اعظمنده بر ايلك مكتب آچيلمشدر . كابله بر معلم مكنتي ، برده ليسه واردر . ايلك قيز مكنتي ۱۹۲۱ ده تاسيس اولنمشدر . قيزلرايچون (مكتب عصمت) ناميله برده بوكك مكتب موجوددر . بوراده تدريسات افغانستانك رسمي ديلي اولان (پشتو) لسانيله ياپيلير . فارسي وسانسقريت لسانلرله بك بويوك شباحت عرض ايدن (پشتو) ديلي ياواش ياواش بوئون افغانستانده فارسينك برينه قائم اولنده در .

افغان معارف اداره سي بدى شعبه به

مفسدر : (آ) بوكك تدريسات مديريت . (ب) مدرسهلر مديريت . (ج) اورتا تدريسات مديريت . (د) ايلك تدريسات مديريت . (هـ) تحريرات مديريت . (و) محاسبه . (ز) اوراق . بوكك تدريسات ياپان مكنتلر شونلردر : مكتب ملكيه شاهانه ، دارالمعلمين عاليه ، مكتب مهندسين ، مكتب قضاة ، مكتب لسان . بو صوك مكتب خارجيه مأمورلريني ايتشديرمكه مخصوصدر . بزرده كي تعليم وتربيه دائره سنك وظائفيله مكلف

برده (دارالتصنيف) واردر . بو، كرك محلي وكرك اجني عالم و معلملردن تشكيلدر . اعضاسني بالذات قرال انتخاب وتعيين ايدر .

ملكي مكنتلردن ماعدا كابله بر مكتب حربه برده (مكتب خرد ضابطان) يعني كوچوك ضابط مكنتي واردر .

توركيا نك عزيز مسافرلي قارداسه افغانك زى همت همكارلري

امازاه خان ، حبيباه خانك اوجنجي اوغليدر . (۱۸۹۱) سنه سنده كابله دوغمشدر . اون بدى ياشنده افغان مكتب حربه سته كيرمش واوچ سنه صوكره ضابط چيغمشدر . زوجه سي قرالچيه ثريا خانم سابق خارجيه ناظري (محمودخان طرزي) نك قيزيدر .

اماناه خاك مملكتنده آرزمان ايچنده وجوده كتيرديكي آثار ترقى بك بويوكدر . اداره سي آلتنده كي تولكه نك استقلالني تايمين ايچوز حرب عمومينك انتاج ايتديكي وضعيتلردن اعظمي درجه ده استفاده يولني بيلن بو حاكمدار ، منقرض عثمانلي ايمپراطورلغ نك انقاضي اوزرنده دوغان يكي توركيه به دست مخدنتني

لابل ده يارشى

تخمیناً اون الی اون بر میلیون اهالیسی اولان افغانستانده مطبوعات انجمن صوگ زمانلرده کسب اهمیت ایتکه باشلامندر . ایلک افغان غزتهسی (کابل) اسنی طاشیوردی و امیر شیرعلی زماننده جیقدی . فقط ختک رغبتنزلکی و تعصبی بو غزتهبی آلتی آیلقی بر عمری متعاقب تولد بردی .

ذاتاً بو ائاده مملکت انکلیز اشغالی آلتنده بولونیوردی . تا (۱۹۰۰) سنه سنه قادار افغانیلر غزتهسز یاشادیلر . بوتارنخده ، شیمدیک قراک قاش پدیری محمودخان طرزی (سراج الاخبار)ی نشره باشلادی . (سراج الاخبار) بر غزته اولفدن زیاده بر مجموعه ایدی . فقط افغان ادبیاتک انتشارینه انکشافه جوق خدمت ایتدی . افغان ارباب قلمی ایچون یکنه واسطه نشر آثار ایدی . هنده ، بخاراده ، تورکستانده ، طاشکندده قارئلری واردی . بو مجموعه دو قوزیل پادار اولدی و امانام خاتک نخته قومودنی متعاقب محمودخان طرزی ختک خارجه وزارتیه چاغیرلسیله ، بالضروره تعطیل نشریات ایتدی .

مؤخرأ انتشاره باشلایان غزته و مجموعه لرشونلردر :

۱ — (امان افغان) هفته لقی ، سیاسی ، فنی ، ادبی ، مدیری مشهور محررلردن (سید محمد قاسم) در ۱۲ صحیفه اوله رق جیقار . تاریخ تأسیسی ۱۹۲۰ در .

۲ — (اتحاد شرق) هفته ده ایکی دفعه جلال آبادده جیقار . سیاسیدر .

شرق اقوامک اتحادی مفکوره سنه خادمدر .

۳ — (اتفاق اسلام) هرات ده جیقار . تاریخ تأسیسی ۱۹۲۱ در . اتحاد اسلامی استهداف ایدر .

۴ — (ابلاغ) کابلده جیقار . افغانستانک رسمی غزته سیدر .

۵ — (ارشاد نسوان) قادی غزته سیدر . قادیلغک ترقی و انکشافه خادمدر .

۶ — (طلوع افغان) قندهارده انتشار ایدر . سیاسیدر . بونلردن باشقه افغان افکار عمومیهسی تورک ، هندو ، مصر ، ایران و روس غزته لرینی منتظماً تعقیب ایتکده در .

قرال (امان امان خان) ک امریله شهری (۵۰۰۰) روپیهدن فضله معاش آلان مأمورین دولت اصغری ایکی غزتهیه آئونه اولغه مجبوردر .

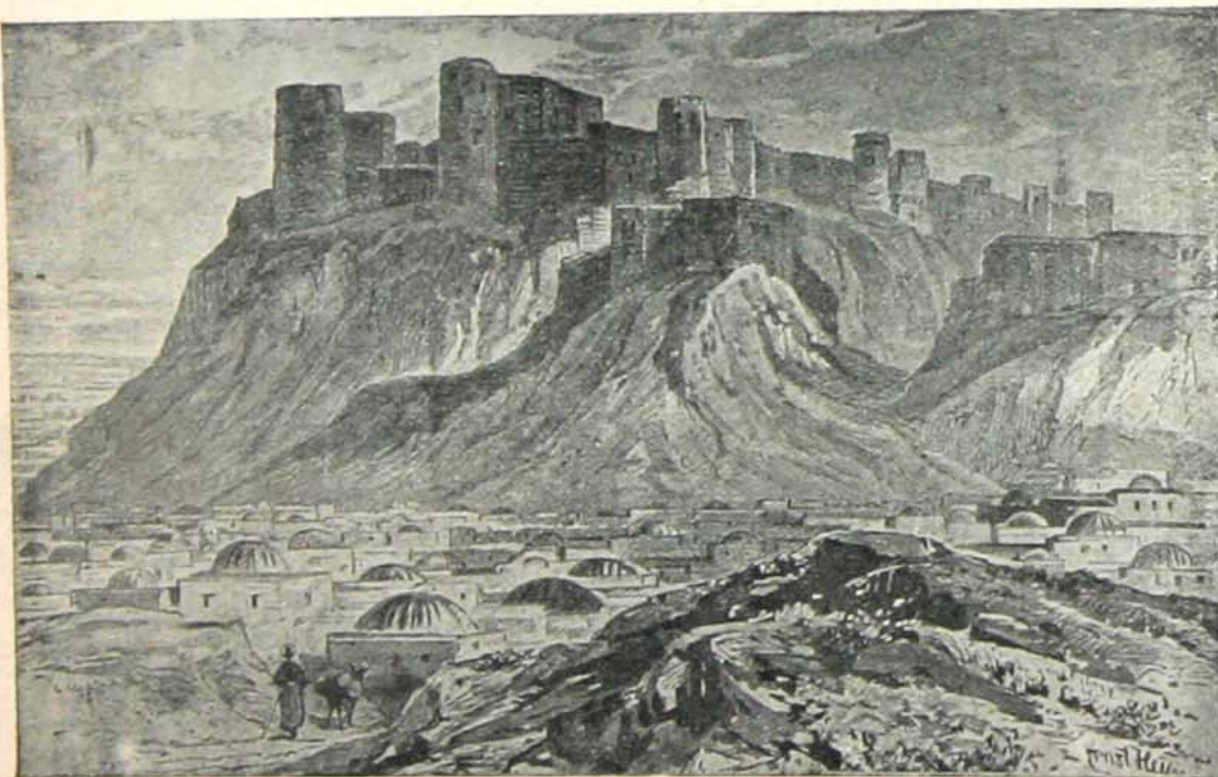
- « رسمی آی » آلبومندن -
ی حضرتلری ، کنسرتیه
یارربی اوقشارکن

آماناله خانم حضرتلری ، جلوبوسی ائانه نده ملة خطاب امیرور

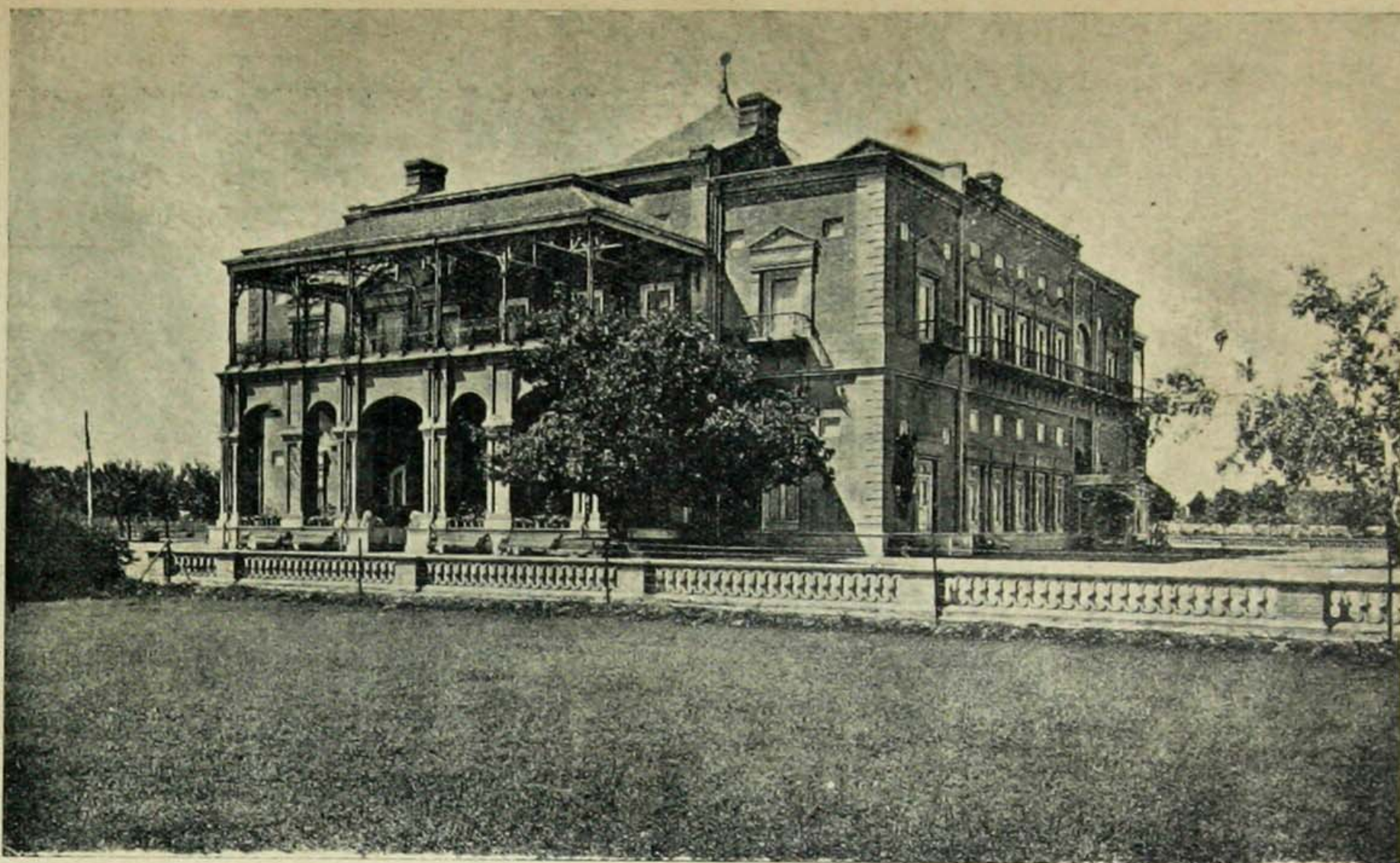
- « رسمی آی » آلبومندن -

خطوه لرك عزم و یمانه آتیلدیغنه یوزلرجه دلیل
کوربیورز .
ارجمند اکرم

ایشته ، بوگونلرده حکمداریخی کندی طوبرا قلمزده
کمال صمیمیتله سلاملا یا جغمز دوست ملت بودر و اونک
استقباله ، ترقی و نچده دوغرو امین آدینرله یورو .
هنه هیچ بر مانع متصور دکدر . ریرا ایلک آتیلان

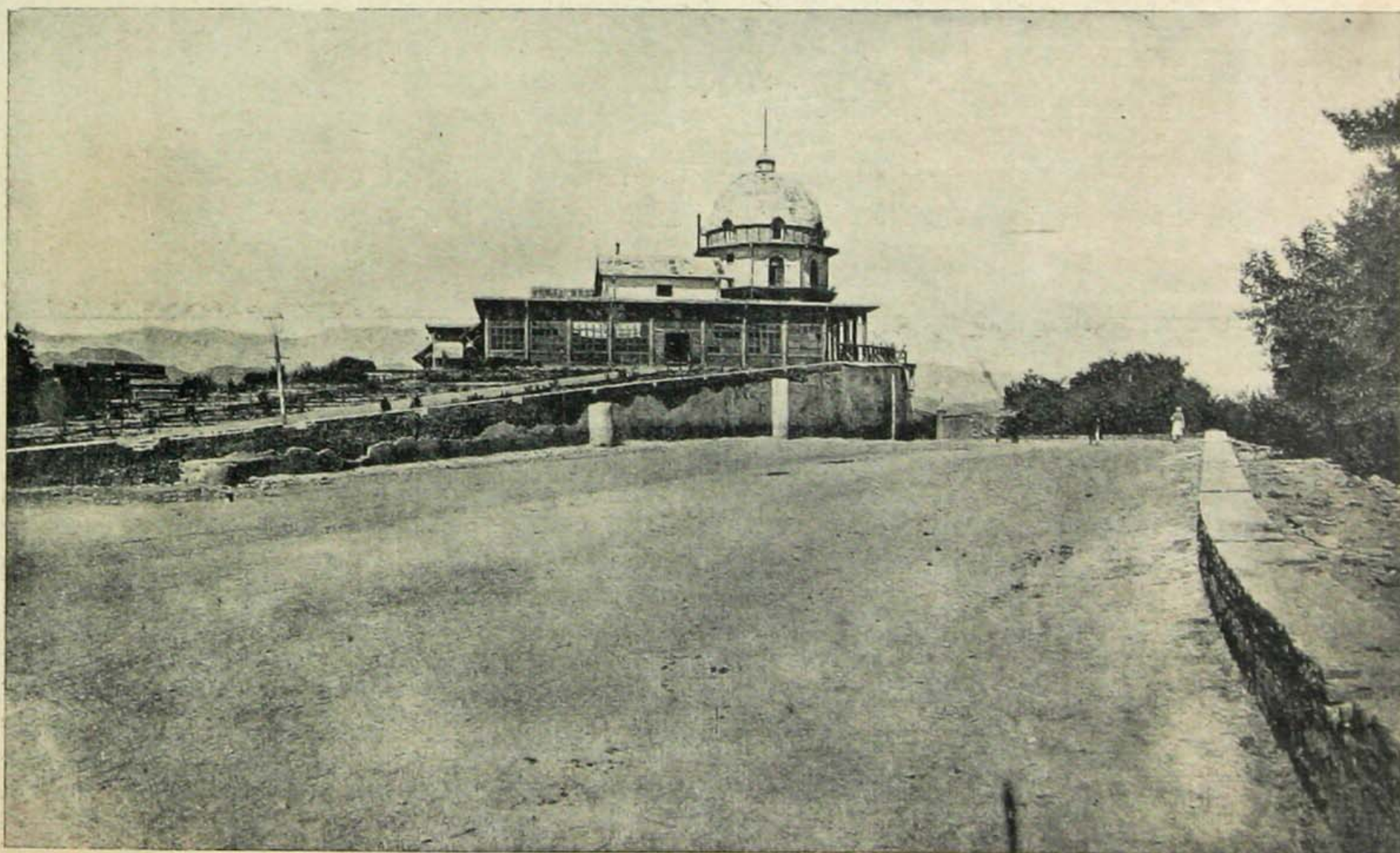

هرات

- « رسمی آی » آلبومندن -

افغانه حکمرانانک کا بلده کی سرایدی

- « رسمی آی » آلبومندن -

افغانستانه معارف : مپیہ لیدی